

ባህላዊ መንግሥት Hussain አንጻር SGGG

መጠንቀቅታ፡- እዚ ጽሑፍ ብዛዕባ ጸታዊን ምስ ጸታ ዝተኣሳሰረ ዓመጽን ዝምልከት እዩ።

Hussain ካብ ፕሮጀክት SAMEN ዝጅመረሉ እዋን ኣትሒዞ ናይቲ ጉጅለ ኣገዳሲ ኣካል ኮይኑ ጸኒሑ እዩ። Hussain ምስ ካልኣት ዓሰርተ ኣርባዕተ ናይ ባህላ መንግሥታት ኮይኖም፣ ከም ወሰንቲ ውልቀሰባት ዝፍለጡ፣ ሓይስቲ መጻእቲ ቅኑዕ ደገፍ ንክረኽቡ ይሕግዞም። ባህላዊ መንግሥታት፣ ነቶም ካብ ጸታዊን ጸታ መሰረት ዘለዎ ዓመጽን ዝደሓኑ ሰባት ግቡእ ክንክን ጥዕና ኣብ ምርካብ ዘሎ ክፍተት ይድልድሉ። ኣብ'ዚ ቃለ-መጠይቕ ምስ Hussain፣ ብዛዕባ ድርኻቱ፣ ተመኩሮኡን ከምኡ'ውን ብዛዕባ ንካልኣት ሞያውያን ዝህቦ ምክሪ ንሓትቶ።

Hussain ምስ ካልኣት ኣባላት ጋንታ SAMEN ኣብ እዋን ስልጠና፣ SAMEN ኣብ ዝጅመረሉ ግዜ።

ርእስኻ ክተፋልጥ ትክእል ዶ?

"ስመይ Hussain ይበሃል፣ ካብ ኣፍጋኒስታን ዝመጻእኩ ናይ ስነ-ኣእምሮ ክኢላ እዩ። ቅድሚ ሰለስተ ዓመት ናብ ሆላንድ ተጓዒዘ። ኣብ ኣፍጋኒስታን ንዝሓለፉ 15 ዓመታት ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ከም ኣሰልጣኒ፣ መንፈሳዊ ሓላዊን ተርጓምን ኩይነ ሰሪሑ። ሕጂ ኣብ ሮተርዳም ንዝኮድ ናይ SAMEN ፕሮጀክት ከም ባህላዊ መንግሥት ኮይነ ይሰርሕ ኣለኹ።"

ስለምንታይ ባህላዊ መንግሥት ኮይንካ?

"ኣነ ባዕላይ ስደተኛ እዩ፣ ኣብ እዋን መስርሕ ዑቕባ ድግ ብዙሕ ብድሆታት ገጢሙኒ ነይሩ እዩ። ካልኣት ስደተኛታት ተመሳሳሊ ብድሆታት ከም ዘጋጥሞም ይርኢ እዩ። ብዙሓት ሰባት ስንባይ ወይ ካልእ ናይ ስነ-ኣእምሮአዊ ማሕበራዊ ጸገማት ኣለዎም፣ እንተኾነ ግን ብሰንኪ ባህላዊ ፍልልያት ሓገዝ ንምርካብ ይጽገሙ እዮም። ብሰንኪ ናይ ገዛእ ርእሶይ ተመኩሮታት፣ ንብጽተይ ስደተኛታት ብውጽኢታዊ መገዲ ክሕግዞም ከም ዝክእል ይኣምን። በዚ ምክንያት እዩ ምስ ዶክተራት ዓለም ባህላዊ መንግሥት ክኸውን ዝወሰንኩ።"

ከም ባህላዊ መንግሥት ኣብ እትሰርሓሉ እዋን እንታይ ዓይነት ኩነታት የጋጥሙኻ?

“ኣብ ስርሓይ ምስ ዝተፈላለዩ ብድሆታት ዘጋጥሞም ብዙሓት ስደተኛታት ይራኹብ እዮ። ብቐዳምነት፣ እቲ ናይ ዑቕባ መስርሕ፣ ምስቲ ብዛዕባ መነባብሮኡን መጻኢኡን ዘለዎ ዘይርገጽነት፣ ዓቢ ጸቕጢ ከስዕብ ይኸእል እዩ። እዚ ዘይርገጽነት እዚ ድማ ምድንጋር፣ ፍርሕን ጭንቀትን የስዕብ። ብዙሓት ካብ ኩነታትን ግጭትን ዝሃደሙ ስደተኛታት ኣብ ሆላንድ ምስ ሰፈሩ ጥራይ ዝግለጽ ስንባይ ይሕዙ። ብተወሰኹ፣ ጽምዖ፣ ካብ ባህሎም ምርሓቕ፣ ካብኣባላት ስድራቤትን ዝፈትውዎም ሰባትን ምርሓቕ እውን ጸቕጢ የስዕብ እዩ። ነዚ ጸቕጢ እዚ ንምጽዋር፣ ብዙሓት ሰባት ሕማቕ ልምድታት የማዕብሉ። ኣሉታዊ ስምዒታት ንምጽዋር ሽጋራ ምትካኽ ወይ ኣልኮላዊ መስተ ምስታይ ይጅምሩ። ኣብ መጀመርታ ሓሓፊም ክሕሸም ኢሎም ሽጋራ ምትካኽ ዝጀመሩ ጉጅለታት መንእሰያት ርእየ እዮ፣ እዚ ድማ ናብ ሓይ ክቡርን ጎዳእን ልምዲ ማዕቢሉ። ሽጋራ ምትካኽ መብዛሕትኡ ግዜ ከም ናይ ጸቕጢ መቃለሊ ተገይሩ ስለ ዝረኣ፣ ሰባት ብተደጋጋሚ ባዕሎም ጸቕጢ ከጋጥሞም ከሎ ሽጋራ ምትካኽ ይጅምሩ።”

ከም ባህላዊ መንግሥት መጠን ካብ ካልኣት ስደተኛታት ብዙሕ ዛንታታት ከም ትሰምዕ ይግምት እዮ። ምሳካ ተጠባቂ ዝቐረየ ዛንታ ኣሎ ድዩ?

“ናይ ሓንቲ ኣፍጋኒስታናዊት ሰበይቲ ታሪኽ። ኣብቲ መዕቕቢ እዩ ተራኪቢያ። ብስንባይ ትሳቕ ከምዝነበረትን ፋርሲ ጥራይ ስለትዛረብ ማንም ክሕግዛ ከምዘይክእልን ድማ ተነገሩኒ። ኣብ ግዜ ንእስነታ ብዘጋጠማ ጸታውን ዘቤታውን ዓመጽ ከቢድ ስንባይ ኣጋጢምዎ እዩ። ብሰንኪ ነዊሕ ናይ ምጽባይ ዝርዝር፣ ኣብ ሓዲር ግዜ ዝኾነ ሓገዝ ክትረክብ ኣይከኣለትን። ከም ባህላዊ መንግሥት፣ ርህራሄ እዚን ስምዒታዊ ደገፍን ሂቦያ። ምስ ካልኣት ክትረክብን ጽምዖ ከይስመዓ ድማ ኣብ ማሕበራዊ ንጥፈታት ክትሳተፍን ሓገዝያ። እዚ ድማ ዝያዳ ርእሰ ተኣማንነት ንኪህልዎ ሓገዝዎ እዩ። ብ Stichting MANO (ሮተርዳም) ጌርና ቋንቋ ሆላንድ ክትመሃርን ብዛዕባ ባህሊ ሆላንድ ክትመሃርን ዝሓገዝዎ ወለንተኛታት ረኺብና። ምስ ሓኪማ ብዝሓሸ ክትረዳዳእን ናይ GGZ ስነ-ኣእምሮኣዊ ሓኪም ክትረክብ እውን ሓገዝያ። እዚ ኩሉ ንጥፈታት ድሕሪ ሓዲት ኣዋርሕ ጽቡቕ ስምዒት ንክስምዓ ሓገዝዎ እዩ። እቲ ስንባይኣ ጠጠው ኢሉ፣ ስምዒታ እናተመሓየሸ፣ ኣካላዊ ጸገማታ ጠፊኡ ከምኡ'ውን ዝያዳ ናጻ ከይና።”

እዚ ኣዘዩ ዋጋ ዘለዎ ደገፍ እዩ። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ኣብ መንጎ ባህላዊ መንግሥት ረድኤት ሰራሕተኛን ዘለዎም ፍልልይ እንታይ ምዃኑ ክትገልጸለይ ትኸእሉዩ?

“ናይ ሆላንድ ሰብ ሞያ ክንክን ጥዕና ምስ ብዙሕ ዓይነት ባህላዊ ድሕረ ባይታ ይራኹቡ። ንዘም ዝተፈላለዩ ድሕረ ባይታታት ኣብ ክንክን ጥዕና ምምሕዳር ከቢድ ዕማም እዩ። ናይ ቋንቋ መሰናኸላት እውን ኣብ ክንክን ዕንቅፋት ክኹኑ ይኸእሉ እዮም። ነቲ ቋንቋ ምዝራብ ሓገዚ እኪ እንተኹን፣ ኣብ ምትእምማን እተመስረተ ርክብ ምህላው ግን ኣገዳሲ እዩ። ባህላዊ መንግሥታት ነዚ ክፍተት ንምሽፋን ወሳኒ ተራ ይጸውቱ፣ ናይ ሓባር ናይ ቋንቋን ባህሊን ምርድዳእ የረጋግጹ። ከም ባህላዊ መንግሥት፣ ነቲ ጸገም ባዕልኻ ክትፈትሖ ኣድልዎኻን እዩ፤ ንሰባት ምስ ዝምልከቶም ናይ ደገፍ ትካላት ንምትእስሳር ከም ድልድል ኢኻ ትሰርሕ። ብዙሓት ክትውከሰም ዘለካ ትካላት ከምዘለዎ ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። ኣብ ሞያዊ ስነ-ማሕበራዊ ደገፍ ዘተኮሩ ትካላት ጥራይ ዘይኮናስ፣ ኣብ ሕጋዊ ሓገዝ፣ ትምህርቲ ቋንቋ፣ ገንዘባዊ ሓገዝ፣ ናይ መዘናግዒን ስፖርታዊ ንጥፈታት፣ ባህላዊ ትካላት ከምኡ'ውን ሞያውን ወለንታውን ንጥፈታት ዘተኮሩ ትካላት'ውን። ንብዙሓት ሰባት ናብ ዝተፈላለዩ ትካላት ከም ማእከል ማሕበረሰብ፣ ምምሕዳር ከተማ፣ ከሙን፣ ህዝባዊ ኣገልግሎት ጥዕና፣ ትካላት ጥዕና ኣእምሮን ካልኣትን ክውከሱ ገይረ ኣለኹ።”

ንካልኣት ሞያውያን እንታይ ምኽሪ ኣለካ?

“ኣብ መንጎ ስደተኛታት ዝበዘሙ ናይ ጥዕና ጸገማት እንታይ ከምዝኹኑ ምፍላጥኩም ኣረጋግጹ። ካበይ ከም ዝመጹን እንታይ ከም ዘሕለፉን ግን ከኣ ብዛዕባ ካልኣት ባህላዊት ዘለኩም ኣድልዎ እውን ኣስተብህሉ። ንኣብነት፣ ኣብ መልክዕ ወይ ባህላዊ ድሕረ ባይታ ዝተመርኮሰ ግምታት ምውጋድ ኣገዳሲ እዩ። ሓይስቲ መጻእቲ ብዛዕባ ኣእምሮኣዊ ጥዕናኡም ዘለዎም ፍልጠት ዝተፈላለዩ ክኹውን ከም ዝኸእል ምፍላጥ ውን ኣገዳሲ እዩ። ስለዚ፣ እቲ መበገሲ ነጥቢ እምበኣር፣ ክንክን ጥዕና ኣእምሮን ክንክንን ኣብ ሆላንድ ከመይ ከም ዝመስል ሓበሬታ ምሃብ እዩ። ባህላዊ መንግሥታት ወይ ቀንዲ

ውልቀሰባት እውን ተጠቆሙ። ብዙህ ፍልጠት ስለዘለዎም ባህላዊን ቋንቋውን ለውጦ ክገብሩ ይኸእሉ እዮም። ፍልጠትኩም ንኸተስፍሉ ዝሕግዙ ብዙሓት ሓበሬታ ዝህቡ ሞሳርሒታት ኣለዉ።ፊ”

